

Література

1. Економіка сільського господарства; за ред. В. К. Збарського і В. І. Мацибори. К.: Аграр Медіа Груп, 2013. 314 с.
2. Віленчук О.М. Стан та перспективи розвитку екологічного страхування в аграрній сфері. Економіка АПК. 2012. №5. С. 85–90.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 №2755-VI. (зі змінами та доповненнями, станом на 20.12. 2017). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua>
4. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року: Закон України від 21.12.2010. №2818-17. Відомості Верховної Ради України. 2011. №26. Ст. 218.

УДК 342.9:355(477)(043.2)

Пашинський В. Й., к.ю.н., доцент,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського, м. Київ, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Сфера оборони держави розглядається юридичною наукою як багатогранне комплексне державно-правове явище, що перебуває в системі складних суспільних відносин, зв'язків та залежностей із сукупністю інших суспільних явищ, інститутів і процесів, є головною складовою забезпечення національної безпеки [1, с. 4-14].

Сфера оборони держави охоплює широке коло різноманітних суспільних відносин, що пронизують різні, практично всі сфери життя суспільства та виникають у процесі діяльності держави із забезпечення її здатності до захисту в разі збройної агресії або збройного конфлікту, практичного здійснення військового захисту держави, включаючи використання ЗС України, у випадку агресії проти неї, а також при виконанні завдань, що передбачені міжнародно-договірними обов'язками держави. Ці суспільні відносини включають у себе систему політичних, правових, економічних, соціальних, воєнних, наукових, науково-технічних, інформаційних, організаційних та інших заходів держави щодо підготовки до збройного захисту в разі агресії [2].

Питання визначення сфер суспільних відносин, що впливають на забезпечення оборони української держави, актуальне у зв'язку з реалізацією концепцій, реальним веденням «гібридної війни», в умовах якої, крім безпосередньо військової складової, зростає роль невійськових чинників. Основним інструментом «гібридної війни» є створення державою-агресором у державі, обраній для агресії, внутрішніх суперечностей та конфліктів шляхом проведення спеціальних операцій (інформаційних, інформаційно-психологічних, терористичних, кібератак),

з подальшим їх використанням для досягнення політичних та військових цілей агресії, які зазвичай раніше досягалися звичайною війною [3, с. 67].

В сучасних умовах розвитку інформатизації суспільства для забезпечення ефективної системи оборони необхідно враховувати різні постійні і випадкові чинники в усіх сферах суспільних відносин, які можуть мати ключове значення в умовах «гібридної війни», яка характеризується використанням різних невійськових засобів і методів для досягнення військових цілей. На думку експертів, у сучасній «гібридній війні» мінують невійськові дії, співвідношення невійськових (можна вважати непередбачуваних – завдяки швидкості проходження інформації) і військових дій становить чотири до одного на користь невійськових дій [4].

Ці невійськові чинники безпосередньо впливають на військову, силову складову забезпечення оборони. Наприклад, вплив інформаційних, інформаційно-психологічних операцій як безпосередньо на морально-психологічний стан військовослужбовців, так і на все цивільне населення, їх готовність до збройного захисту, оборони держави, вплив кібератак на систему державного та військового управління, банківську систему, що може паралізувати всю економічну діяльність, систему управління обороною, матеріального забезпечення тощо.

Сьогодні, виходячи із рівня застосування інформації та інформаційних технологій у веденні «гібридної війни», на міжнародному рівні провідні політики висловлюють думки стосовно необхідності проведення політичної дискусії на Генеральній асамблеї ООН щодо міжнародних правових меж ведення кібернетичної війни, з метою захисту від її наслідків цивільної інфраструктури і цивільного населення [5]. В той же час провідні країни світу використовують інформацію, інформаційні технології та засоби у досягненні своїх політичних і військових цілей на міжнародній арені, створюють відповідні підрозділи в структурі сил оборони для ведення інформаційної та кібервійни.

В умовах проведення оборонної реформи з метою створення ефективної системи оборони у відповідності до стандартів НАТО Україна повинна враховувати досвід провідних країн світу щодо ведення війни у інформаційному просторі. Невід'ємною складовою оборонної реформи повинно бути здійснення організаційних заходів щодо створення відповідної інфраструктури і підрозділів, а також врегулювання на законодавчому рівні питань забезпечення оборони держави у інформаційному просторі.

Література

1. Пашинський В. Й. До проблеми визначення поняття «оборона держави» в системі національної безпеки України. Адміністративне право і процес. 2017. №1 (19). С. 4–14. С. 12.
2. Про оборону України: Закон України від 6 груд. 1991 р. №1932-ХІІ.

Відомості Верховної Ради України. 1992. №9. Ст. 106.

3. Війна «гібридна». Політологічний енциклопедичний словник / укл.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін.; за ред. М. П. Требіна. Харків: Право, 2015. 816 с. С. 67.

4. Марчук: Співвідношення невійськових і військових дій у гібридній війні Росії – чотири до одного. URL https://zik.ua/news/2017/12/18/marchuk_spravvidnoshennya_neviyskovykh_i_viyskovykh_diy_u_gibrydniy_viyuni_rossii_1228113. (дата звернення: 20.01.2019).

5. Генсек ООН: настав час запровадити правила ведення кібервійни. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/02/16/7077641/>. (дата звернення: 20.09.2016).

УДК 340.1 (043.2)

Пильгун Н. В., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

СОЦІАЛЬНО - ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Актуальність обраної теми в сучасних умовах становлення правової, соціальної держави в Україні є надзвичайно важливою. Оскільки одним із основних завдань соціально-правової держави є принцип пріоритетності прав людини і громадянина. Для реалізації конституційних закріплених прав і свобод людини в Україні необхідно мати налагоджений соціально-правовий механізм забезпечення прав і свобод людини - систему засобів і чинників, що забезпечують необхідні умови поваги до всіх основних прав і свобод людини, які є похідними від її гідності. Поняття «соціально-правовий механізм забезпечення прав людини» підкреслюється, що правовий механізм частина соціального і діє з ним у єдності. Завдання механізму соціально-юридичного забезпечення прав людини охорона, захист, відновлення порушених прав, а також формування загальної і правової культури населення [1, с. 23].

Від сформованого та реально діючого соціально-правового механізму забезпечення прав людини, і особливо забезпечення права на життя залежить реалізація всіх прав особистості.

В суспільстві існують основні підсистеми механізму соціально-правового забезпечення прав і свобод людини; перш за все, це механізм реалізації, який включає заходи, спроможні створити умови для реалізації прав і свобод людини; механізм охорони, який включає заходи з профілактики правопорушень для утвердження правомірної поведінки особи; щодо захисту її життя та повноцінної реалізації своїх прав; механізм захисту, який включає заходи, що призводять до відновлення порушених прав неправомірними діями і відповідальності особи, яка